

IX. Végső nevelési célkitűzések

Szeptember 28., hétfő

Zsuzsának kemény napja volt. Előző nap, amikor férje, András elment érte autóval a Szent Gellért-monostorhoz, nagyon későn értek haza. Az ország második legnagyobb városában éltek, egy régi, történelmi városban; óriási volt a légszennyezés a teljesen elavult, hatalmas acélművek miatt, amelyek képtelenek voltak állni a nemzetközi versenyt. Nagyjából 220 kilométer volt az út a monostortól kis házukig, amely az egyik városra néző domb tetején állt. Ikerlányaik, Emese és Sára nem akartak addig lefeküdni, amíg szüleik haza nem érnek, és Brigitta, egy farkaskölyök-vezető, aki felajánlotta, hogy vigyáz rájuk a hétfvégen, igen komolyan küzdött, hogy ágyba dugja őket.

Hétfőn reggel az egész családnak keserves ébresztő volt a vekker csörgése, Zsuzsának rohannia kellett, hogy el ne késsen az iskolából. Egyik munkatársa megbetegedett, és így a saját osztálya mellé a kolléga osztályából is át kellett vennie néhány diákot. A tanítás végét jelző csengőszókor Zsuzsa megkönnyebbülten sóhajtott fel. Miközben diákjai holmijukat szedték össze, és kiáltozva rohantak a játszótérre, ő is összeszedte a tanári asztalon lévő papírokat, betette őket a táskájába, és az ajtó felé sietett. Még el kellett hoznia az ikreket az óvodából, és be kellett vásárolnia, mielőtt elkészíthette volna a vacsorát. András – aki a középiskolában tanított – szerencsére a tömegközlekedést választotta, és átengedte neki kis Skodájukat.

Amikor leparkolt a házuk előtt, Emese már tizedszer akarta megmutatni az óvodában készített rajzát, miközben Sára a szoknyáját cibálta, és valami édességet kért. András kinyitotta az autó ajtaját, és a két lány a karjába szaladt.

– Tedd el az útból ezt a két kis szörnyeteget, amíg beviszem, amit vásároltam – esedezett Zsuzsa.

– Vendéged van – mondta András.

– Micsoda?! Na ne! Ki az?

– Egy cserkész, Viktornak hívják.

– Gömöri Viktor?!

Pont erre volt szüksége a nap végén! A vásárolt dolgokkal megrakodva Zsuzsa az ajtó felé indult, miközben el sem tudta képzelni, hogy miért jöhetett Viktor. Letette a zacskókat a konyhaasztalra, és könyörögve nézett Andrásra.

– Majd figyelek az ikrekre – mondta ő. – Egy fél órát elvagyok velük, mielőtt segítségre lenne szükségem, talán háromnegyedet is. Nézd meg a látogatodat.

– Drága vagy! Remélem, nem lesz túl hosszú.

Gyengéd pillantást vetett férjére, aki épp azt mutatta meg a lányoknak, hogy hogyan kell bepakolni az ennivalót a hűtőbe; és bement a nappaliba.

Viktor felállt, amint meglátta, és meghajolt, hogy kezet csókoljon. Zsuzsa nem üdvözölte ilyen melegen. Nem szerette Viktornak ezt a szörnyen udvarias modorát. Sőt, még arra is gondolt, hogy egyáltalán nem szereti Viktort. Körülbelül 30 éves volt, és olyan elegánsan öltözködött, hogy az már túlzottan feltűnő volt. A város lelegegásabb negyedében indított cserkészcsapatot, és úgy irányította, mint egy igazi vállalatot. Viktor szerette, ha üzletembernek tekintik. Nagybátyja külkereskedelmi vállalatát vezette. Azt pletykálták, hogy több alkalommal is csak politikusok támogatásával sikerült elkerülnie a csődöt.

– Foglalj helyet, Viktor. Mit tehetek érted?

– Köszönöm, Zsuzsa. Bocsáss meg, hogy váratlanul látogatlak meg. Nem akarom túl sok idődet igénybe venni. Koncz Mihály nevében vagyok itt.

Zsuzsa homlokán összefutottak a ráncok. A legutóbbi országos közgyűlésen Koncz Mihály önmagát jelölte elnöknek Garamszegi Péterrel szemben, aki végül csak hajszál hűján győzött. A 75 éves Koncz Mihály a szövetség konzervatív szárnyát képviselte. Amellett volt, hogy tisztán és egyszerűen úgy valósítsák meg a hagyományos cserkészprogramot, mint a '30-as években. Idős cserkészként nagy tiszteletnek örvendett, ami erkölcsi súlyt adott neki, és ezt nagyon ügyesen tudta felhasználni saját nézeteinek érvényesítésére. Az újjáalakulás óta ő volt az Országos Bizottság elnöke.

– Égek a kíváncsiságtól, mi vezetni hozzám az Országos Bizottság ily kiváló tagját – jegyezte meg Zsuzsa maró gúnnal.

Viktor felsóhajtott.

– Ne így fogd fel, Zsuzsa. Ismered Mihályt. Olyan férfi, akinek világos jövőképe van hazánk cserkészetről. Valamikor együtt dolgozott apáddal, és nagyra becsül téged. Egyszerűen csak azt kérte, mondjam meg, hogy számít rád a jövőben.

– Ez mit jelent, Viktor?

– Figyelj, nem titok, hogy Mihálynak kell kezébe venni a szövetség irányítását, hogy végre olyan vezetése legyen, amilyenre szükség van. De ehhez

minőségi emberekre van szüksége maga körül. Te kitűnő nevelő vagy, és szeretné, ha elvállalnád a lány-részleg nevelési programját.

– Lány-részleg?

– Igen. Koncz Mihály hiszi, hogy a cserkészletnek mindkét nem jellemzőit figyelembe kell vennie. Amikor a szövetséget 1920-ban megalapították, volt fiú-részlege és lány-részlege. Nemzeti kultúránknak sokkal inkább megfelel egy ilyen rendszer, mind a koedukáció. Meg aztán, a fiúknak inkább férfias tevékenységekre van szükségük...

– Ha jól értem kedves Mihályunkat, akkor szeretne visszatérni a tegnap jó, öreg módszereihez.

– Te nem hiszed, hogy a férfiaknak és a nőknek különböző szerepük van a társadalomban, és hogy a cserkészletnek ezekre kellene felkészíteni őket?

– Szerintem ami igazán számít, az az, hogy minden egyén képes legyen teljesen kibontakoztatni a benne rejlő képességeket, anélkül hogy mindenféle feltételezett női meg férfi szerepek korlátoznák. A fiúknak és a lányoknak meg kell tanulniuk együttműködni, mégpedig elsősorban egyéni tulajdonságaik alapján, nem pedig nemük alapján.

– Lehet, hogy ez nagyon jó a nyugat-európai országokban, de nem felel meg a mi kultúránknak! Szilárd cserkészprogramra van szükségünk, amely nemzeti értékeink átadására összpontosít! Mihály ezt akarja elérni, és hidd el nekem, a legtöbb vezető mögé fog állni. Ha azt szeretnéd, hogy jövőd legyen a szövetségben, akkor jól tennéd, ha gondosan választanád meg, melyik oldalra állsz.

Zsuzsa küzdött, hogy megőrizze hidegvérét.

– Beszéljünk nyíltan, Viktor! Nem értek egyet Mihály nézeteivel arról, hogy milyen irányt kell vennie a szövetségnek. A társadalmunk éppen drasztikus változásokon megy át, és nekünk a fiatalokat egy teljesen más világra kell felkészítenünk, mint amiben a szüleink és mi magunk felnőttünk. Természetesen fontosak a múlt értékei, de a fiataloknak abban kell segíteni, hogy ezeket az új környezetben is el tudják helyezni. Olyan nevelési rendszert kell kialakítanunk, amely kulturális és erkölcsi értékeinkre épül, de ez nem lehet egyszerűen a múlt újraélése. Manapság a szabadságot kell előmozdítanunk, és a fiatalokat abban kell segíteni, hogy elérhessék vágyaikát és megtanulják kezelni a változásokat. Ez az, ami számít, nem az a vágy, hogy fontos pozícióm legyen a szövetségben.

– Kedves Zsuzsám, ne legyél ilyen agresszív. Egy ilyen szövetségben, mint

a miénk, teljesen normális, hogy különböző nézőpontok ütköznek. Az a fontos, hogy konszenzusra jussunk. Ez Mihály legfőbb gondja. Megkért, hogy mondjam el neked, hogy nagyon aggódik a Programbizottság munkájának eredménye miatt. Szívesen megvitatná veled az ügyet. Ha a Bizottság végső javaslata nem fektet elég hangsúlyt nemzeti hagyományainkra, az elkerülhetetlenül komoly nehézségekhez fog vezetni.

Zsuzsa egyre nehezebben tudta kontrollálni dühét. Képtelen volt Viktor simulékony és dagályos beszédmódját elviselni.

– Mit akarsz ezzel mondani?

– Őszinte leszek, Zsuzsa. A szövetségben egy csomó vezető nem érti, hogy miért bíztak ekkora felelősséget olyan tapasztalatlan emberekre, mint Éva és László. Nincs bizalmuk a Programbizottság munkájában, és, hogy őszinte legyek, te is jobban tennéd, ha eltávolodnál tőlük.

Zsuzsa hirtelen fölugrott.

– Viktor, egy jótanács: ne gyere ide, hogy besározd a barátaimat! A Programbizottság keményen dolgozik, és jól halad! Évának és Lászlónak pedig több tapasztalata van, mint neked. Nem személyes érdekek vezetik őket, hanem az a szándék, hogy hasznosak legyenek a fiataloknak és a Mozgalomnak. És ez nem mondható el mindenkiről!

Viktor is fölállt.

– Nem akarlak felidegesíteni, Zsuzsa, de közülünk sokan gondolják úgy, hogy a munkátok haszontalan és kétségkívül veszélyes. Van egy cserkészprogramunk, amely megfelel a Mozgalom hagyományainak, és az egyetlen dolog, amit tennünk kell, az, hogy a rajvezetőket kiképezzük ennek a gyakorlatba való átültetésére. Sokuknak nincs képesítése. Nincsenek tisztában a cserkészlet alapelveivel, úgyhogy ha új ötletekkel állunk elő, az csak össze fogja zavarni őket. Erős ellenállásra számíthatok az Országos Bizottság részéről, ha bemutatjátok az elgondolásaitokat. Ezért érdeked, hogy beszélj Mihállal. Ő tapasztalt ember, tud néhány tanácsot adni annak érdekében, hogy a barátaidat a helyes út felé tereld.

Anélkül, hogy akárcsak egy szót is szólott volna, Zsuzsa kinyitotta a szoba ajtaját, és félreállt az útból. Viktor szélesen rávigyorgott, és fölvette aktatáskáját.

– Köszönöm, hogy fogadtál, Zsuzsa. Hidd el nekem, mi párbeszédet akarunk, nem konfrontációt. Mindenesetre Koncz Mihály szívesen lát.

– Mondd meg neki, hogy beszélek a Bizottság többi tagjával. Minden becsületes és őszinte párbeszédre nyitottak vagyunk.

Zsuzsa gondosan hangsúlyozta az utolsó szavakat, miközben egyenesen Viktor szemébe nézett. Viktor ajkán finom kis mosollyal biccentett egyet, és az ajtó felé indult. András és az ikrek nézték, amint távozik.

– Ő rossz bácsi, anyu? – kérdezte Sára.

– Azt csak a jövő tudja – válaszolta Zsuzsa, miközben átölelte. – Gyertek, készítsük el a vacsorát, majd később fölhívom Évát. András, lányok, nektek is van dolgotok: terítsetek, legyetek szívesek.

Miközben a vacsorát készítette, Zsuzsa visszagondolt a Viktorral folytatott beszélgetésére. Képtelen volt megszabadulni a benne forrongó haragtól. Koncz Mihály tisztességes ember volt, de ebben a helyzetben valahogy túl nagy fába vágta a fejszét, és hagyta, hogy olyan, a legrosszabb fajtából való, törtető, rámenős emberek befolyásolják, mint Viktor. Azonnal figyelmeztetnie kell Évát. Viktor meg fogja kísérelni, hogy a munkájuk ellen egyesítse a szövetség konzervatív részét. Hogyan reagáljanak? Nem szabad pánikba esni, mondta magában. Mindenekelőtt nem szabad hagyniuk, hogy aláássák a munkájukat, hanem folytatniuk kell, és olyan javaslatot kell készíteni, amelyet a többség valószínűleg támogatni fog.

Vacsora után András vállalta, hogy lefekteti a lányokat és mesél nekik. Zsuzsa rendet rakott az asztalon, és a telefonhoz sietett, hogy fölhívja Évát. A telefon sokáig csöngött, de senki sem vette föl. Megpróbálta László számát, de ott sem járt sikerrel, úgyhogy úgy döntött, hogy fölhívja Istvánt. Muszáj volt a csapatból valakivel beszélnie. István a második csengetésre fölvette, és nem szakította meg Zsuzsát, ahogy elmesélte Viktor látogatását.

– Na, mit gondolsz, Pisti?

– Állati undok fickó! Félek, hogy bajt okoz nekünk. Figyelmeztetnünk kell Évát!

– Megpróbáltam, de nincs otthon.

– Lehet, hogy ülésen van. Figyelj, megpróbálom elkapni. Szerintem ülünk össze szombaton, hogy átgondoljuk a helyzetet. De szerintem először is azon kellene dolgoznunk kökeményen, hogy minél előbb befejezzük a javaslatunkat. Te hogy állsz a saját részeddel?

– Ma este szeretnék a nevelési célkitűzéseken dolgozni. Ha szombaton találkozunk, addig biztosan lesz egy első tervezetem, amit már átnézhetek.

– Tökéletes! Ne aggódj túlzottan Viktor miatt. Holnap elmegyek Évához, és megkérem, hogy hívjon föl téged. Ne ess kétségbe!

Zsuzsa letette. Istvánnak igaza volt. Nem engedhetik meg maguknak, hogy mindenféle homályos fenyegetések megzavarják őket. Végülis úgyszem várhatták el, hogy minden vezető egyhangúan támogassa a javaslatot. Leült az íróasztalához, és összeszedte a papírjait. Megígérte a többieknek, hogy átgondolja a nevelési célkitűzések kérdéskörét a monostorban töltött hétvége eredményei alapján. Eltökélte, hogy nem hagyja magát eltéríteni a feladattól.

– Először is értékeljük a helyzetet! – mondta fennhangon.

László odaadta neki a Szent Gellértben készített jegyzeteinek másolatát: egy-egy összefoglalás minden növekedési területről, nevelési sávokkal kiegészítve. Zsuzsa végig akart menni minden egyes sávon, hogy végül egy sor nevelési célkitűzéshez jusson.

– Oké, de első lépésként egyértelműen meg kellene határozni, hogy mi is az a „nevelési célkitűzés”...

– Magadhoz beszélsz?

Zsuzsa összerezett. Nem hallotta Andrást lefelé jönni a gyerekek szobájából.

– Alszanak?

– Remélem, igen. Háromszor kellett nekik a Hamupipókékat elmesélnem. Van még valami munkád?

– Igen. Kell írnom Évának és a többieknek egy tervezetet a nevelési célkitűzésekről. Nincs kedved segíteni?

– Alighanem akkor segítenék leginkább, ha elmosogatnék. Ha ezzel készen vagyok, akkor pedig szeretnék megfürödni és leülni a tévé elé. Ma este van a kupadöntő. De ha szeretnéd, hogy kicsit megkritizáljalak, akkor kiabálj le a tévéhez.

– Aranyos vagy!

Zsuzsa elővett a fiókból egy nagy papírlapot, és nekiállt, hogy írásban definiálja a nevelési célkitűzést:

„A nevelési célkitűzés egy adott nevelési folyamat várható eredménye. Azokat az új képességeket írja le, amelyekről szeretnénk, ha a gyermekben vagy a fiatalban tudás, képesség és viselkedés formájában kialakulna.”

– Aha... Nem rossz, bár egy kicsit komplikált. Próbáljuk meg egyszerűsíteni.

„A nevelési célkitűzés azokat az új képességeket – tudástartalmak, készségek és viselkedésformák – írja le, amelyeket egy nevelési folyamat segítségével akarunk az egyénben kialakítani.”

– Így már jobb!

Zsuzsa kinyitotta a mappát, amelyet egy tavalyi UNICEF-képzés után készített.

*Nevelés és változás Közép- és Kelet-Európában*¹⁴

A képzést Nora Godwin, az UNICEF fejlesztési neveléssel foglalkozó részlegének vezetője nyitotta meg. Zsuzsa érdeklődéssel olvasta újra a jegyzeteit:

A mai világban a rendkívül gyorsan változó körülmények – gazdasági visszaesés, erőszakos cselekmények, politikai zűrzavar, környezeti változások, gyors műszaki fejlődés – között az egyetlen dolog, amelyben biztosak lehetünk, az maga a változás. Gyermekünknek, ha életben akarnak maradni, meg kell tanulniuk kézben tartani a változásokat.

Emlékezetében felidézte azt a borzalmas képet, amelyet az UNICEF-tisztviselő a mai világról festett: a javak egyenlőtlen elosztása; az erőszak mint a konfliktuskezelés fő formája; kulturális különbségek, amelyeket áldás helyett fenyegetésként élnek meg; állandó fajgyűlölet, szexizmus, nemzeti sovinizmus és agyonszabályozottság, amelyek gyűlölethez és kirekesztéshez vezetnek; az emberi jogok megsértése; alultápláltság és járványok. Remélheti-e bárki is, hogy ez mind megváltozik? Igen, lehetséges, jelentette ki Nora Godwin. A Közép- és Kelet-Európában lejátszódott események megmutatták a világnak, hogy a helyzet megváltozhat, és korábbi örökölt folyamatok is megfordulhatnak, ha a közvéleményben mély vágy él a változásra. De ahhoz, hogy ez lehetővé váljék, nem elég, ha az emberek világszerte tudatában vannak a valós problémáknak, hanem testvériséget kell érezniük a fejletlen vagy igazságtalanságtól szenvedő emberekkel, és képeseknek kell lenniük tenni valamit mind saját közösségükben, mind pedig nemzetközi szinten. Ez volt a háttere annak, hogy az UNICEF kidolgozta a fejlesztési nevelés folyamatát.

Zsuzsa rászánt némi időt, hogy újra átolvassa a folyamat alapvető fogalmainak meghatározását.

---

¹⁴ UNICEF, Education and Change in Central and Eastern Europe

- *Egymásrautaltság*

Megtanulni, hogy a világban minden egyetlen, szorosan összefüggő és érzékenyen kiegyensúlyozott rendszer része; képesnek lenni, hogy egy helyi tevékenységet tágabb, globális összefüggésbe helyezzünk.

- *Kép és észlelés*

Más életmódokat megismerni mind a saját, mind más országokban; és eljutni oda, hogy a különbség inkább gazdagít, mint fenyeget; megtanulni a sztereotípiák és nemzeti sovinizmus hatásmechanizmusainak felismerését.

- *Társadalmi igazságosság*

Megtanulni az emberi jogok alapjait és azt a számtalan módot, amelyekkel társadalmi és gazdasági, valamint politikai és kulturális tényezők által ezeket megsérthetik vagy előmozdíthatják; ezeket saját életünkre és cselekvéseinkre alkalmazni.

- *Konfliktus és konfliktuskezelés*

Megérteni a konfliktusok különböző forrásait, megjelenési formáit és okait; eljutni odáig, hogy megértsük: számos módon lehet konfliktusokat megoldani, amelyek közül az erőszak csak az egyik; elsajátítani a konfliktuskezelés képességét és meglátni, hogyan lehet minden szinten a békéért dolgozni.

- *Változás és a jövő*

Megérteni, hogy amint a múltban tett cselekvések befolyásolják a jelenlegi helyzetet, ugyanígy a mai cselekvések is befolyásolják a jövőt; megtanulni, hogyan nézzünk szembe a lehetséges jövőképekkel, és hogyan tudjuk munkánkat megtervezni annak érdekében, hogy ezeket a jövőképeket valóra válthassuk.

Nora Godwin azzal zárta, hogy a fejlesztési nevelés megvalósításához vezető folyamathoz három szakaszt határozott meg:

- *Felfedezés*

A kíváncsiság-érzést felkelteni és megfigyelni; megtanulni, hogy egy adott problémáról megszerezzük és elemezzük a hasznos információkat.

- *Válaszadás*

A megszerzett információ összekapcsolása a tapasztalatainkkal; az életünkéből és környezetünkéből tanultak alkalmazásának képessége.

- *Cselekvés*

Képesnek lenni eldönteni, milyen konkrét és reális cselekvést végezzünk, és személyesen

is bevonódní a probléma megoldásába.

Ez mind szorosán kötődik a nevelési koncepciókhoz, gondolta Zsuzsa.

– Hogyan tovább?

András hajolt a papírokkal borított asztal fölé felgyűrt ingujjban, kezében egy pohár sörrrel.

– Elmosogattál?

– Küldetés teljesítve, kedvesem! – jelentette ki büszkén András, miközben leült egy karosszékbe.

– Andris, szeretnék kérdezni valamit. Azt olvasom itt egy UNICEF-dokumentumban, hogy a fiatalok számára alapvetően fontos, hogy felkészítsék őket arra, hogy a változásoknak ne passzív elszenvedői legyenek, hanem aktív résztvevői, akik képesek a folyamatokat menet közben befolyásolni, és hosszú távon a közjó irányába fordítani őket. Mit gondolsz? Felkészített téged a neveltetésed a változások kezelésére?

– Jelenlegi viselkedésem már önmagában is válasz, nem? – kacsintott feleségére András. – Patriarchális családból származom egy férfi-soviniszta társadalomban, és nézz rám: tökéletesen alkalmazkodtam ahhoz, hogy egy felszabadított nővel éljek együtt. Miközben ő szellemi tevékenységet végez, én elmosogatok! Nem ez a módja annak, hogy a világot jobbá tegyük?

Zsuzsa fürgén megragadta a pohár sört, és visszalökte Andrást a karosszékbe.

– Bolond! Komoly választ kérek!

– Úgyis tudod a választ, Zsuzska. Olyan rendszerben élünk, amely elnyomta az egyéni felelősséget. A nevelés a tanárra összpontosított, és nem befogadó oldalon lévőkre. Fontosabb volt tudni a helyes választ, mint megtanulni, hogyan tanuljunk. A társadalom tetején állók tudták az igazságot, és az alján állóknak ezt kellett elfogadniuk. Ennek megfelelően nem az eredetiséget jutalmazták, hanem az alkalmazkodást és a passzivitást. A nevelés abból állt, hogy függőséget alakítsanak ki a hatalommal szemben, ahelyett hogy lehetővé tették volna az információhoz való hozzáférést és a hatalommegosztást. Szerencsére az emberek sokszor képesek voltak ellenanyagot kifejleszteni az ilyen tanokkal szembeni reakcióhoz.

– Szerinted ez a hozzáállás kimondottan a kommunizmus sajátja?

– Egyáltalán nem. Sok kapitalista országban is létezik ugyanez a tendencia.

Minden megszilárdult rendszer hajlik arra, hogy az alkalmazkodást részesítse előnyben az autonómiával szemben. Megpróbálják elmondani az embereknek, hogy mit kellene gondolniuk, ahelyett hogy őket magukat ösztönöznék gondolkodásra.

Zsuzsa visszaadta Andrásnak a pohár sört.

– Igen, sőt, kétségtelenül ez jár Koncz barátunk és Viktor csatlósa fejében is... De egy másik kérdés is nyugtalanít. Ha a nevelésnek az a célja, hogy a fiataloknak lehetővé tegye, hogy ne megismételjék a létezőt, hanem segítsenek a társadalom jobbá tételében, akkor a nevelés sikerét azzal lehet mérni, hogy a fiatalok mennyire képesek aktív szerepet játszani a változás folyamatában.

– Igen, de ez csak az idősebbeknél lehetséges. El kell érniük egy bizonyos szintet tudásban, képességekben és viselkedésformákban, mielőtt konkrét cselekvésekhez kezdenénk a társadalomban.

– Pontosan ezt akartam hallani tőled. Ebből rögvest le is lehet vonni egy fontos következtetést, mégpedig hogy a legidősebb korosztály kardinális fontosságú, ha a cserkésznet nevelési jövőképének sikerét akarjuk felmérni.

– Persze! Pontosan ott tapintható ki a cserkésznet nevelési programjának sikere vagy kudarca, hogy a legidősebb korosztályban a 20-22 éves fiatalok milyen mértékig képesek alkotó szerepet játszani a társadalomban.

– Kíváncsi vagyok, hogy tulajdonképpen mit csinálnak azok a cserkészszövetségek, amelyeknek nincs igazi rover-korosztályuk... Mindenesetre most már egyértelmű iránymutatásom van a munkához. Először is meg kell határoznom a legidősebb korosztály nevelési célkitűzéseit, amelyek egyben az egész cserkésznet végső célkitűzései is lesznek, aztán definiálnom kell a többi korosztály nevelési célkitűzéseit is, egyenként lefelé egészen a legfiatalabbakig.

– De mire alapozod ezt az egészet?

– Egyszerű. A csapatban már feltérképeztük a személyes növekedés különböző területeit és mindegyikhez meghatároztunk egy-egy nevelési sávot. A szellemi fejlődésnél például:

- Az információ összegyűjtése – kíváncsiság, felfedezés, kivizsgálás, megfigyelés stb.

- Az információ feldolgozása – az adatok elemzése, válogatása és osztályozása, memorizálás stb.

- Problémamegoldás – feltalálókedv és kreativitás, kísérletezés,

feltevések és levezetések kitalálása...

Akkor most újra átnézem ezeket a sávokat és megpróbálok mindegyikhez egy vagy több végső nevelési célkitűzést megfogalmazni. Más szóval meg fogom határozni a cserkészlet utolsó korosztályának, vagyis a rovereknek a célkitűzéseit; úgy is mondhatjuk, hogy azokat a viselkedésformákat, képességeket és tudást, amelyet egy fiatalnak cserkész-pályafutása végére el kell érnie a korábban meghatározott nevelési sávok mentén.

– Ez iszonyú nagy feladat! Ugye nem egyedül kell megcsinálnod?

– Nyugi. A szombati találkozóig csak nagy vonalakban kell egy vázlatot megterveznem néhány egyedi példával. Aztán majd egymás közt felosztjuk a munkát. Ma este másfél vagy két órát próbálok erre szánni. Menj, és nézd a meccset. Megérdemled!

– Figyelj! Megpróbálok kölcsönkérni egy számítógépet az irodából. Hasznos lenne a munkához. Büszke vagyok rád. Ne dolgozz túl sokáig!

Megcsókolták egymást, és Zsuzsa mosolyogva munkához látott.

– Hát akkor kezdjük az elején – mormolta.

Elővett egy nagy lapot, és ráírta a címet: „Testi fejlődés”. Aztán egy hosszú, függőleges vonallal két oszlopra osztotta. A bal oldali tetejére ezt írta: „Nevelési sávok”, a jobb oldali fölé pedig: „Nevelési célkitűzések”. A Lászlótól kapott jegyzetek között kotorászva rátalált a testi fejlődésről írt nevelési sávokra. Pirossal aláhúzta az alapvetőnek vélt részeket, aztán hozzáfogott, hogy nagy és szabályos kézírásával leírja saját ötleteit.

...

Október 3., szombat, 14.45

Hideg, sűrű eső hullott a városra. László sietett, és megpróbálta kikerülni a tócsákat: nem volt könnyű, mert egyre kevésbé látott át a szemüvegén. Átrohant az úton, miközben épphogy elkerült egy nagy teherautót, amely a járdaszegély mellett zúgott el, és lefröcskölte a lábát. Miután teljesen átázott, egy kis időre egy kapualjban keresett menedéket. Elkésett az összejövetelről, és ez bosszantotta. Fölhajtotta bőrdzsekije gallérját, és dühöngve kilépett a zuhogó esőbe.

Amikor pár perccel később lélekszakadva beesett a szövetség országos

irodájának ajtaján, Éva, Zsuzsa és István már egy papírokkal megrakott asztal körül ült.

– Sziasztok! Micsoda rohadt idő! Bocs, elkéstem...

A többiek elszörnyedve bámultak rá.

– Laci, ne gyere közelebb az asztalhoz! – kiáltotta Éva. – Úgy nézel ki, mintha úszva jöttél volna át a Dunán. Minden mappámat összevizezed.

Kicsit később, miután fölakasztotta dzsekijét a fogasra, levette átázott cipőjét, megtörölte a szemüvegét, és elfogadott Zsuzsától egy csésze gőzölgő kávé, a jó hangulata is visszatért.

Éva szólalt meg:

– Zsuzsa a végső nevelési célkitűzéseken dolgozott. Mindjárt elmondja, hogy mit végzett. Halljuk, Zsuzsa!

Zsuzsa kihajtogatott pár nagy milliméterpapírt, és rajzszögekkel a falon függő táblára erősítette őket.

– Oké. Kezdjük azzal, hogy átgondoljuk, mit is kell elvégeznünk. Amikor a professzorral dolgoztunk, minden növekedési területen meghatároztunk bizonyos számú olyan nevelési sávot, amelyről úgy véltük, hogy megfelel a hazai ifjúság igényeinek. Most tehát azt az eredményt kell a lehető legpontosabban meghatároznunk, amelyet ezeknek a nevelési sávoknak a végén szeretnénk kapni.

István felmordult. Zsuzsa folytatta:

– Mielőtt elkezdenénk a munkát, meg kell állapodnunk a „célkitűzés” szó jelentésében. Még az egyetemi jegyzeteimet is előástam, hogy pontos definíciót adhassak nektek. Bocsánat, ha kicsit úgy fogok hangzani, mint a professzor, de azt hiszem, erre szükség van.

Fogott egy darab krétát, és jelentősegteljesen a tábla felé fordult.

– Legelőször is különbséget kell tennünk „nevelési cél” és „nevelési célkitűzés” között. A „nevelési cél” a nevelő által kifejezett cél. Ha úgy tetszik, megfelel a nevelési sávoknak, amelyeket már meghatároztunk: például a testi fejlődés terén a fiatalok erőnlétét, hajlékonyságát és ügyességét szeretnénk fejleszteni. A szellemi fejlődés terén azt a célt fogalmazzuk meg, hogy segítjük a fiatalok kíváncsiságának fejlesztését, és szeretnénk támogatni őket, hogy megtudják, hogyan gyűjtsenek és elemezzenek információkat. Mindez azoknak a nevelési döntéseknek felel meg, amelyeket már megtettünk. Ez mind tőlünk,

nevelőktől ered. Ezek a mi céljaink, amelyek a mi elvárásainknak felelnek meg.

– És akkor a célkitűzés, az valami más? – kérdezte László.

– Igen. Egy nevelési célkitűzés meghatározásához a fiatalokra kell tenni a hangsúlyt, az ő helyükbe kell képzelnünk magunkat, és figyelembe kell vennünk képességeiket, igényeiket és azokat a lépéseket, amelyeket meg tudnak tenni, hogy pontosan meghatározhassuk azt az állapotot, amelyet el kell érniük.

– Nem igazán látom a különbséget – mondta István.

– Igyekszem konkrétabb lenni. De legyenek szívesek, próbáljátok meg követni, amit mondok. Ez nagyon fontos. Ugyanezt tapasztalom a munkám során én magam is. Az iskolában például kétféleképpen találnak ki nevelési programokat. Az első mindössze a nevelési célok meghatározásából áll. Figyelembe vesszük a gyermek által elért állapotot, és meghatározunk egy célt. Nézzük például, mit történik az általános iskola első osztályának kezdetén. Az óvodából érkező gyerekek még nem tudnak olvasni, és a tanárnak az a célja, hogy megtanítsa őket erre. Ennek megfelelően mindent elképzelhetőt meg fog tenni, hogy támogassa a haladásukat.

– Igen. Ez egyszerű.

– Egyszerűnek hangzik! De ha itt megállunk, akkor nem tesszük lehetővé magunknak, hogy minden egyes gyermek helyzetét vagy a gyerekekkel elérendő végeredményt figyelembe vegyük. Mit jelent az, hogy megtanulunk olvasni? Képesnek lennie felismerni a betűket és kibetűzni egy szöveget, vagy képesnek lenni egy elolvasott mondat értelmét megragadni és elmagyarázni?

– Más szóval: meddig akarjuk vezetni a gyermeket – állapította meg Éva.

– Illetve: pontosan milyen új képességet szeretnénk, ha elsajátítana? Ha nevelési célkitűzésekről beszélünk, akkor pontosan kell meghatározni azt a teljesítményt, azt a konkrét eredményt, amelyet a gyermeknek egy adott időszak végéig, például a tanév végéig el kell érnie. Nem elég általában csak annyit mondani, hogy „majd meg fogjuk tanítani olvasni”.

– Valójában tehát arról van szó, hogy konkrétabbak és pontosabbak legyünk az elérendő cél meghatározásakor – mondta László.

– Nem kizárólag. Két hozzáállásról van szó, a hozzájuk tartozó meglehetősen különböző nevelési gyakorlatokkal.

– Akkor ezt magyarázd el – mondta István.

– Rendben. Az első kérdés az, hogyan értékeljük a diákok sikerességének mértékét. Ha leragadunk a „megtanul olvasni” nevelési célnál, akkor megkíséreljük a lehető legjobban segíteni a gyermeket, hogy biztosítsuk az ilyen irányú haladását, ugye?

– Igen, persze.

– Viszont mivel nem határoztuk meg az elérendő pontos eredményt, hogyan fogjuk értékelni a diákok sikerességének mértékét?

– Ez egyszerű – mondta István. – Íratunk velük egy olvasás-dolgozatot, és akkor képesek leszünk különbséget tenni a legjobb és a legkevésbé jó olvasók, illetve az átlagosak között.

– Jól van, István. Pontosan ezt vártam, hogy mondani fogod! Vagyis akkor szépen egymáshoz képest értékeljük a diákokat, és lesznek nagyon jók, jók, átlagosak, bénák és ostobák! És akik az átlag alattiak, azok akár meg is bukhatnak, nem?

– Igen... ööö... aha, azt hiszem...

– De min buknak meg, hiszen nem határoztuk meg az elérendő eredményt? Az a diák, aki az egyik osztályban átlag alatti, a másikban átlag fölötti is lehet... A rendszerünk igencsak híján van az objektivitásnak, nem?

– Így igaz.

– Sőt, két nagy hibája is van. Az első és legnyilvánvalóbb az, hogy bizonyos diákokat olyan helyzetbe hoz, hogy megbukjanak, vagy akár kimaradjanak az iskolából, és ezért elkedvetleníti őket. Másodsor, ami talán kevésbé komoly, az az, hogy nem teszi lehetővé, hogy minden egyes gyerek egyéni helyzetét és tanulási folyamatát figyelembe vegyünk.

– Nem igazán látom, hová akarsz kilyukadni – mondta István.

– Egy nevelési célkitűzés meghatározása az jelenti, hogy pontosan meghatározzuk a képességeknek azt a szintjét, amelyet egy gyermeknek egy adott idő alatt el kell érnie. Ez magától értetődően oda vezet, hogy meghatározzuk a lépéseket, azt az utat, amelyet a gyermeknek követnie kell, hogy elérje az eredményt. A nevelő úgy állapítja meg az elérendő szintet, hogy figyelembe veszi a gyermek kiindulási szintjét is, és a kettő között egymást követő lépéseket határoz meg. A nevelő így képes lesz arra, hogy értékelje, hogyan halad a gyermek az úton, és ehhez illesztheti a nevelési megközelítést.

– Más szóval, ha meghatározunk egy nevelési célkitűzést, akkor a gyermek egyéni haladását értékelhetjük, ahelyett hogy egyszerűen csak a többiekhez

hasonlítanánk.

– Pontosan. Az egyes gyerek sikerességi foka számít, nem pedig az osztályzata. Valójában az a nagy gond – folytatta Zsuzsa szenvedélyesen –, hogy az első megközelítés arra a ki nem mondott feltételezésre épül, hogy a bukás elfogadható: vannak a jók és a rosszak; vannak azok, akiknek sikerül, és azok, akik megbuknak. Ezt elfogadjuk, mint elkerülhetlent, és a tanítás funkciója mindössze az elit kiválogatására korlátozódik. A második megközelítéssel ellenben megkíséreljük, hogy *minden* fiatal elérjen egy bizonyos szintet, amit előzőleg határozunk meg. Ez egy olyan nevelési folyamatot tesz lehetővé, amely a bukás helyett a sikeren alapul.

– Értem, amit mondasz, Zsuzsa – szakította félbe István –, de eszembe jutott egy kifogás. Ha egy olyan pontos eredményt határozunk meg, amelyet mindenki elérhet, akkor nem lehet-e, hogy elutasítjuk a különbségeket, és minden gyereket egy kalap alá vesszünk?

– Ez a legáltalánosabb kifogás, és van is benne valami igazság. Valójában az volna a kockázat, ha a nevelési célkitűzéseket az egyes fiatalok sajátosságaira, motivációjára és személyes haladására való tekintet nélkül, abszolút parancsként határoznánk meg és tennénk kötelezővé. A nevelési célok meghatározása viszont három olyan elemet vezet be, amelyeket én alapvetőnek vélek. Először is egy elérendő objektív eredmény meghatározása lehetővé teszi, hogy megvitassuk, értékeljük és módosítsuk, ha már nem megfelelő. A nevelésben túlságosan is gyakran használunk ki nem mondott, hallgatolagos célokat, amelyeket ezért lehetetlen kritikával illetni és megváltoztatni. A második kulcsfontosságú elem az, hogy a célkitűzések meghatározása lehetővé teszi a nevelő számára, hogy ráfókuszáljon minden egyes fiatalra, haladására és fejlődésére, ahelyett hogy leragadjon mindenféle homályos vagy előítéleteken alapuló céloknál. Végül, ha nevelői munkánkat a mindenki számára meghatározott célkitűzésekre alapozzuk, akkor könnyebb az egyes fiataloknak abban segíteni, hogy tudatában legyenek személyes helyzetüknek, és ennek megfelelően határozzák meg személyes céljaikat.

– Arra gondolsz, hogy a célkitűzéseket hozzá kell igazítani minden egyes fiatalhoz? – kérdezte István.

– Teljesen. Ahogy a nagypapám mondogatta annak idején, a lovat elvezetheted a vízhez, de nem kényszerítheted ivásra. A nevelő feladata, hogy minden fiatalot annak felfedezésére motiváljon, hogy miben és hogyan akar előrehaladni, valamint hogy személyesen elérendő célkitűzéseket határozzon meg.

– Jó – szakította félbe István –, visszatérhetünk a nevelési folyamatra is, de megnézhetnénk esetleg kicsit közelebbről, hogy hogyan is fogjuk tulajdonképpen ezeket a zavaros célkitűzéseket megírni?

– Nyugi, Pisti – vetette közbe Éva. – Ne kapkodj. Zsuzsának pontos elképzelése van arról, hogy mit akar nekünk elmondani, de én először is szeretném, ha kicsit többet mondana a célkitűzések meghatározásáról. Nem tapogatózhatunk a sötétben legalább valami minimális módszertan nélkül.

– Remélem, nem leszek túl unalmas, de azt hiszem, fontos visszaemlékeznünk néhány összetevőre, mielőtt nekikezdünk a feladatnak. Először is, mik a jellemzői egy jó célkitűzésnek?

– SMART! – mondta László

– Mi? – kérdezte István.

– Igen, Lacinak igaza van. S-M-A-R-T! El tudnád magyarázni, Laci?

– Ööö, hát jó... S mint „specifikus”, egyedi...

– Ez azt jelenti, hogy a célkitűzést pontosan kell megfogalmazni, és egyetlen eredmény elérését célozza meg.

– M mint... ööö...

– M mint „mérhető”. Egy célkitűzés meghatározásának olyan eredményt kell leírnia, ami a lehető legobjektívebb módon megfigyelhető. Mi a következő, Laci?

– Ööö, A mint... Már megint mi?

– „Achievable”, azaz elérhető. Más szóval megfelel az érintett személy képességeinek.

– Oké, R mint „releváns”... Valós igényeknek kell megfelelnie.

– És a T?

– T mint „timed”, időhöz kötött. A célkitűzésnek kell, hogy legyen határideje. Más szóval ki kell jelölnünk egy időtartamot, amelyen belül a várt eredményt el kell érni.

– Helyes – mondta István – akkor szép „SMART-osított” célkitűzéseket fogunk írni, de mindez még mindig nagyon elméleti. Egész egyszerűen azt szeretném tudni, hogyan írjuk meg őket!

– Oké, Pisti, megpróbálok egy példa segítségével konkrétabb lenni. A testi

fejlődés terén azonosítottunk egy nevelési sávot, amelyet a „igények azonosításának” neveztünk, mivel arra gondoltunk, fontos, hogy a fiatalok felismerjék saját testük igényeit. Olyan végső nevelési célkitűzést javaslok, amely megfelel ennek a nevelési sávnak.

Zsuzsa a falon függő táblához ment és egy mondatot írt rá, amelyet aztán pirossal bekarikázott. Felolvasta:

Képes leírni a testet szabályozó biológiai folyamatokat, elfogadja saját testi képességeit és aktívan védi egészségét.

István nem tűnt olyanak, mint akit meggyőztek.

– Te tényleg azt hiszed, hogy a gyerekek képesek lesznek erre?

– Óvatosan – folytatta Zsuzsa. Most a végső nevelési célkitűzésekről beszélünk, vagyis azokról az eredményekről, amelyeket a cserkész-élmény végére, magyarul a rover-korosztály végére szeretnénk elérni.

– Akkor tehát a végső célkitűzések a legidősebb korosztály célkitűzései?

– Igen, a végső célkitűzéseket a legidősebb korosztály végére kell elérni, de a rover-korosztálynál ezen kívül meg kell határozni egy vagy két köztes célkitűzést is, amely a végső célkitűzéshez vezet; ugyanígy a többi korosztálynál is.

– Mi lenne, ha kipróbálnánk? – vetette fel László. – Például az érzelmi fejlődésnél vegyük az „önismeret és tudatosság” sávot, és gyártsunk hozzá egy végső célkitűzést.

– Hm... „Megismeri önmagát” – ajánlotta István.

– Ez valóban célkitűzés? – kérdezte Éva. – Nem úgy hangzik, mint egy elérendő eredmény. Inkább azt javasolnám, hogy „képes megérteni az érzelmeit”.

– Egy pillanat – szakította félbe Zsuzsa. – A „megérteni”, az nem jó szó!

– Miért?

– Hogyan tudod értékelni, hogy valaki megértett-e valamit vagy nem?

– ...ha képes elmagyarázni?

– Jól van, Laca. Egy nevelési célkitűzés megtervezésekor az első szabály az, hogy szigorúan elkerüljük az olyan kifejezéseket, mint „megért”, „tud”, „megtapasztal”, „megtanul” stb. Ezek a kifejezések célt hordoznak, de a célkitűzésekhez nem ez a megfelelő nyelv. Lehetetlen azt értékelni, hogy valaki

megértett-e valamit avagy sem; ehhez bele kellene látnunk az illető fejébe. Azt ellenben képesek vagyunk értékelni, hogy valaki képes-e valamit világosan leírni vagy elmagyarázni. Ezek olyan „objektív” viselkedés, amely megfigyelhető.

– Speciális szókinccs kell a célkitűzések megfogalmazásához?

– Igen, elsősorban olyan kifejezéseket kell használnunk, amelyek egy konkrét, megfigyelhető helyzetet írnak le. Például a „tud” helyett használjuk inkább a „leír”-t vagy a „felsorolást készít”-et...

– Akkor – mondta Éva –, hogy visszatérjünk a példánkhoz, az „önismeret és tudatosság” sávhoz tartozó végső nevelési célkitűzés hangozhatna így: „képes elmagyarázni az általa érzett érzelmeket”.

– Igen, ez az. Mondhatnánk azt is, hogy „kifejezi” vagy „leírja az érzelmeit”.

– Ha minden világos, akkor lássunk munkához és próbáljunk meg minden nevelési sávhoz legalább... hm... egy végső célkitűzést megfogalmazni. Jó lesz így, Zsuzsa?

– Mivel általában három nevelési sávot határoztunk meg növekedési területenként, ez összesen 18 végső nevelési célkitűzést jelent – tette hozzá István.

– Sőt, minden bizonytalán többet. Egy-egy nevelési sáv megfelelő „lefedéséhez” egészen biztosan több nevelési célkitűzésre lesz szükség. De ne aggódj, már elég sokat megcsináltam. Kezdhetjük az én javaslataimmal.

– Akkor kezdjük azokkal!

– Főzök még egy kis kávé – mondta István.

Zsuzsa egy nagy dossziéból összetűzött papírkötegeket osztott ki barátainak.

– Lefénymásoltam a javaslataimat. Végigmehetünk rajtuk közösen, és javíthatunk rajtuk.

...

Október 3., szombat, 18.30

– Phú, vége! – sóhajtott István, és kinyújtózkodott.

Zsuzsa lemásolta jegyzetfüzetébe az utolsó célkitűzés szavait.

– Nem egészen. Meglátogatott „kedves barátunk”, Gömöri Viktor, és erről muszáj beszélnem.

– Már megint ő – nyögött fel László.

– István már tud róla – folytatta Zsuzsa. – Múlt hétfőn eljött hozzám Viktor, és kiderült: komoly problémákra kell készülnünk az Országos Bizottságnál.

– Figyelünk – mondta Éva komoly arccal.

Zsuzsa részletesen elmesélte Viktor látogatását. Amikor befejezte, a csoportban egy pillanatra csönd lett.

– Ez várható volt – mondta István.

– Ja, túl szép lett volna azt remélni, hogy hagynak békében dolgozni, és majd az eredményeket mérlegelik – jegyezte meg László.

– Túl nagy a tét – folytatta Éva. – Teljesen normális, ha kifogások vannak. Végső soron a mi megközelítésünk messze nem élvez egyhangú támogatást.

– Jó, de az a mód akkor is undorító, ahogy ez a pacák belepofázik! – kiáltott föl István, és hatalmas öklével az asztalra csapott.

– Nyugodjunk le – folytatta Éva. – Az a fontos, hogy a lehető leggyorsabban befejezzük a munkát.

– De nem szabad, hogy az Országos Bizottság döntése leállítson minket!

– Igazad van, Zsuzsa. A következő, november 21-i ülésre egy zseniális jelentést kell összeállítanunk.

– Igen, és be kell tudnunk mutatni, hogy jelentős haladást értünk el!

– Azt hiszem, gyorsan ki kellene bővítenünk a csoportot – tette hozzá István. – Túlságosan is kiválasztottakként dolgozunk. Magunk köré kell gyűjtenünk egy csomó fiatal, akik hozzánk hasonlóan gondolkodnak.

– Egyetértek. Nem lenne szabad elszigetelten dolgoznunk. Gyorsan kell cselekednünk; össze kell vetnünk a javaslatot a valósággal, és ki kell próbálnunk a gyakorlatban is. Kell néhány kísérleti cserkészcsapat, és szerintem természetesen István van a legjobb helyzetben ahhoz, hogy

megszervezze őket – zárta le Éva.

– Ezt magyarázd el!

– Hát, elég egyértelmű. Semmire sem jutunk a munkánkkal, ha az egész tisztán elméleti marad. Azt kell szembeállítanunk a kritikákkal, hogy a javaslatunkat a gyakorlatban is kipróbáltuk, és működik. István, te a tettek embere vagy, és rengeteg vezetőt ismersz. Úgyhogy ki tudsz választani tíz különböző gazdasági, társadalmi és kulturális hátterű cserkészcsapatot. A vezetőikkel kapcsolatba kell lépniük, hogy leteszteljék a javaslatunkat a cserkészekkel, és visszajelzést adjanak róla.

– Éva, zseniális vagy! Pontosan ez kell, hogy befoghassuk Viktornak meg a haverjainak a száját: egy jó „terepjelentés”, amely bemutatja, hogy a javaslat működik.

– Az életben nem fogjuk tudni megcsinálni november 21-ig – vetette közbe László. – Sőt, egyáltalán milyen konkrét részeket kell már most tesztelnünk?

– Ha november 21-én be tudnánk mutatni egy olyan tervet, amely bemutatja azokat az eredményeket, amelyeket tíz vagy tizenöt csapattal el akarunk érni, az már valószínűleg elegendő volna, hogy megkapjuk a Bizottság támogatását – jegyezte meg Zsuzsa.

– Meg nem kellene újból fölhalálnunk a spanyolviaszt...

– Mire gondolsz, Éva?

– Arra, hogy nem gondolhatjuk, hogy mindent egyedül mi csinálunk. Biztosan más szövetségek is végigjárták már ugyanezt az utat, és érdemes lenne fölvenni velük a kapcsolatot, és beszélni velük, hogy osszák meg velünk az ötleteiket meg a tapasztalataikat, amivel időt nyerhetünk. És ezzel kapcsolatban van is egy ötletem.

– Csupa fül vagyunk – mondta Zsuzsa.

– Tegnap találkoztam Lindával, az új nemzetközi szakvezetőnkkel. A kezembe nyomott egy meghívást, amelyet nemrég kaptunk az Európai Cserkészirodától. Október 25. és 31. között Strasbourgban szerveznek egy workshopot a nevelési programról. Ideális lehetőség lenne, hogy más szövetségek képviselőivel találkozzunk, nézeteket és ötleteket cseréljünk, és esetleg partnerségre lépjünk...

– Biztos vagy benne, hogy elérjük azt a színvonalat? – aggodalmaskodott László.

– Persze! – torkolta le Zsuzsa. Nem vagyunk hülyék, és szerintem néhány hét alatt is nagyot haladtunk előre. Én teljesen támogatom Éva ötletét. El kell küldenünk valakit, hogy kapcsolatokat kössön a többi olyan szövetséggel, amely ugyanezen dolgozik. De... megvan hozzá a költségvetésünk?

– Linda megnyugtatót, hogy az Európai Cserkészrégió tud minket támogatni.

– De kit tudunk kiküldeni? – kérdezte László.

– Én csak egy lehetőséget látok – válaszolta Éva ravasz mosollyal.

– Mi? Én? Egy pillanat! Ki mondta, hogy én alkalmas vagyok?

– Akárki megy is, tudnia kell angolul – tette hozzá Éva higgadt hangon.

– És mi mindannyian dolgozunk, míg te munkanélküli vagy – folytatta Zsuzsa.

– De lehet tanfolyamom, vagy időszakos munkám!

– Éppen most ráérsz vagy nem érsz rá akkor?

– Nem terveztem semmit október végére, de...

– Rendben, köszönjük – kiáltott föl István, keményen meglapogatva szegény László hátát. – Egyhangúlag megválasztottak a Bizottság képviselőjének! Erre inni kell! Én fizetek!

...